

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA

POLONIAE

HISTORICA
LVII

OSSOLINEUM

1988

PL ISSN 0001 - 6829

<http://rcin.org.pl>

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA
POLONIAE
HISTORICA

57

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK · ŁÓDŹ
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1988

<http://rcin.org.pl>

COMITE DE REDACTION

Jan Baszkiewicz (Président), Maria Bogucka,
Antoni Czacharowski, Jerzy Kłoczkowski,
Ryszard Kołodziejczyk, Antoni Mączak,
Janusz Pajewski, Andrzej Pilch, Stanisław Russocki,
Franciszek Ryszka, Monika Senkowska-Gluck,
Marek Sędek, Tomasz Szarota, Stanisław Trawkowski,
Roman Wapiński, Andrzej Wyczański, Janusz Żarnowski

REDACTION

Maria Bogucka (rédacteur en chef)
Stanisław Russocki, Stanisław Trawkowski (rédacteurs adjoints)
Marek Sędek (secrétaire)
Tomasz Szarota

INSTYTUT HISTORII PAN

Rynek Starego Miasta 29/31
00 - 272 Warszawa

Adresse télégraphique :
HISTORIOPAN

REDAKTORZY WYDAWNICTWA

Karolina Hansen, Jarosław Kaczmarek, Izabella Rodzik

REDAKTOR TECHNICZNY

Jacek Dubiel

(©) Copyright
by Zakład Narodowy im. Ossolińskich
Wydawnictwo, Wrocław 1985

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — 1988 r.
Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk
Wrocław Oddział w Warszawie, ul. Długa 26
Nakład: 700 egzemplarzy. Format A-5
Objętość: 24,80 ark. wyd., 22,50 ark. druk.
Papier: offset. IV kl., 70 g., format 61×86
Oddano do składania: 28.10.1987 r.
Podpisano do druku w październiku 1988 r.
Wydrukowano w listopadzie 1988 r.
Drukarnia im. Rewolucji Październikowej
Warszawa, ul. Mińska 65
Nr zam.: 4963/12/87. Cena: 390,— zł

SOMMAIRE

ETUDES

HISTOIRE DE LA PAYSANNERIE POLONAISE

Benedykt Zientara, Die Bauern im mittelalterlichen Polen . . .	6
Karol Modzelewski, L'organisation de l'opole (<i>vicinia</i>) dans la Pologne des Piasts	43
Andrzej Zakrzewski, La représentation de la paysannerie dans le parlement de la II ^e République	77
Jan Molenda, Transformations in the Social Structure and in the Consciousness and Aspirations of the Polish Peasants at the Turn of the 20th Century	117
Henryk Słabek, Socio-Political Aspects of the Polish Peasants (1944 - 1948)	137
Janusz Kaliński, Collectivization of Agriculture in Poland (1948 - 1956)	167

RECHERCHE HISTORIQUE. COURANTS ET STRUCTURES

Jacek Kochanowicz, L'exploitation paysanne en Pologne à la charnière des XVIII ^e et XIX ^e siècles. Théorie, histoire, historiographie	203
---	-----

COMPTES RENDUS

- K. Symmons-Symonolewicz, National Consciousness in Poland (T. Chynczewska-Hennel); La Culture de la Pologne médiévale X^e - XIIIe s. (S. Russocki); E. Potkowski, Le livre manuscrit dans la culture médiévale polonaise (M. Koczerska); J. Kostrzak, The Birth of the All-Livonian Estate Assemblies from the 13th to Mid-15th Centuries (S. Russocki); Etat et religion aux XVe et XVIe siècles (M. Bogucka); Studia Maritima, vol. IV (J. Dygdała); M. Bogucka, Gdańsk

Seamen during the 16th to the 18th Centuries (E. Cieślak); Die Hauptinstruktionen Clemens' VIII. Für die Nuntien und Legaten an den europäischen Fürstenhöfen 1592-1605 (E. Opaliński); B. A. Struminsky, Pseudo-Meleško (T. Chyn- czewska-Hennel); A. M. Cienciała and T. Komarnicki, From Versailles to Lacarno (A. Ajnenkiel); S. Rudnicki, The National-Radical Camp (W. T. Kulesza)	239
NOTES	283
VIE SCIENTIFIQUE	
« Le gouvernement du droit dans la perspective historique ». Conférence nationale des historiens du droit à Popowo	355

ACTA POLONIAE HISTORICA

Revue semestrielle rédigée sous les auspices du Comité des Sciences Historiques et de l'Institut d'Histoire de l'Académie Polonaise des Sciences

Président du Comité de Direction : Jan BASZKIEWICZ

Rédacteur en chef : Maria BOGUCA

Vol. LVI, 1987

ETUDES

Bronisław Geremek, Géographie et apocalypse : la notion de l'Europe chez Jacques de Paradyż

Maria Bogucka, Les origines de la pensée pénitentiaire moderne en Pologne du XVIIe siècle

Henryk Olszewski, The Essence and Legal Foundations of the Magnate Oligarchy in Poland

Jan Tomicki, Die Sozialismusvorstellung in der polnischen Arbeiterbewegung (1918 - 1939)

Jan E. Zamojski, La presse clandestine polonaise en France pendant la Seconde Guerre mondiale

Włodzimierz Borodziej, Entre le marteau et l'enclure : les entretiens polono-français 1945 - 1947

METHODOLOGIE

Jacek Szymanderski, The Significance of Popular Memoirs Material in Historical Research

DISCUSSION

Jacek Kochanowicz, La théorie économique... après vingt ans...

COMPTE RENDUS — NOTES — VIE SCIENTIFIQUE

Rédaction : Rynek Starego Miasta 29/31, 02-272 Warszawa, Polska

Maison d'Édition : « OSSOLINEUM », Rynek 9, 50-106 Wrocław, Polska

Pour commande à l'étranger : « ARS POLONA », Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 Warszawa, Pologne

Librairie Polonaise à Paris, 123, Boulevard st Germain, Paris 75006, France

European Publishers Representatives, Inc. 11-03 46th Avenue, Long Island City, New York 11191 USA

Annales

Économies Sociétés Civilisations

Revue bimestrielle fondée en 1929 par Lucien FEBVRE et Marc BLOCH
publiée avec le concours du Centre National de la Recherche Scientifique
et de l'École des Hautes Études en Sciences Sociales

Comité de Direction :

Fernand BRAUDEL - Charles MORAZÉ

André BURGUIÈRE - Marc FERRO - Jacques LE GOFF - Emmanuel LE ROY LADURIE - Jacques REVEL

Secrétaires de la Rédaction : Lucette VALENSI, Bernard LEPETIT

40e ANNÉE — N° 5

SEPTEMBRE-OCTOBRE 1985

Polémiques et controverses

Georges DUMÉZIL, Science et politique. Réponse à Carlo Ginzburg

Comportements familiaux

Claudia FONSECA, Valeur marchande, amour maternel et survie : aspects de la circulation des enfants dans un bidonville brésilien

Antoinette FAUVE-CHAMOUX, Innovation et comportement parental en milieu urbain (XVe-XIXe siècles)

La Révolution française

Jean-Louis ORMIÈRES, Politique et religion dans l'Ouest

Jean-Clément MARTIN, La Vendée et sa guerre, les logiques de l'événement

Michel SONENSCHER, Les sans-culottes de l'an II : repenser le langage du travail dans la France révolutionnaire

A travers la France (comptes rendus)

Le monde antique

Norman GOLB, Les manuscrits de la mer Morte : une nouvelle approche du problème de leur origine

Salvatore SETTIS, La colonne Trajane : invention, composition, disposition

Histoire ancienne (comptes rendus)

RÉDACTION : 54 Boulevard Raspail, 75006 PARIS

ABONNEMENTS 1985

- France : 210 F - Étudiants France : 160 F
- Étranger : 290 F
- Le numéro : 55 F - Le numéro spécial (double) : 110 F

Les abonnements doivent être souscrits à la Librairie Armand COLIN, 103 Boulevard Saint-Michel, 75240 PARIS CEDEX 5 (Comptes chèques postaux : PARIS n° 21335-25)

ACTA POLONIAE HISTORICA

You can order this periodical directly through the Polish Foreign Trade Enterprise "Ars Polona", Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 Warszawa P.O.B. 1001, **POLAND** or through the larger bookshops in your country i.e.:

— Globus Vertrieb Ausländischer Zeitschriften, Höchstädtplatz 3, A - 1200 **Wien, AUSTRIA**,

— Agence et Messageries de la Presse S.A., 1, rue de la Petite-Ile, 1070 **Bruxelles, BELGIUM**,

— Helios, Literatur-Vertriebs GmbH, 1 Berlin 52, Eichborndamm 141 - 167, **BERLIN-WEST**,

— Polish Voice Publishing Co. Ltd., 1089 Queen Street West, **Toronto, Ontario M6J 1H5, CANADA**,

— Rhodos, 36, Strandgade, DK - 1401 **Copenhagen K, DENMARK**,

— W.E. Saarbach GmbH, Postfach 10 16 10, 5 **Köln 1, Follerstrasse 2, FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY**,

— Rautatierkirjakauppa Oy, Kampinkatu 2, 00101 **Helsinki, FINLAND**,

— Librairie Polonaise à Paris, 123, Boulevard st Germain, 75006 **Paris, FRANCE**,

— EarlsCourt Publications Ltd., 129/130 Shepherd's Bush Centre, **London W. 12, GREAT BRITAIN**,

— Licosa Libreria Commissionaria Sansoni, Via Lamarmora 45, I 50121 **Firenze, ITALY**,

— Martinus Nijhoff Booksellers and Subscription Agents, P.O.B. 269, NL - 2501 **AX The Hague, THE NETHERLANDS**,

— Narvesens Literaturtjeneste, P.O.B. 6125, **Oslo 6, NORWAY**,

— Libreria Herder, 26, Calle de Balmes, **Barcelona 7, SPAIN**,

— AST International P.O.Box 12013, S - 10221 **Stockholm, SWEDEN**,

— Librairie Rousseau, 36, rue Jean-Jacques Rousseau, 1201 **Genève, SWITZERLAND**,

— European Publishers Representatives, Inc. 1103, 46th Avenue Long Island City, **New York 11191, USA**,

— Polish Publication Center, Imported Books and Magazines, 2917, N. Central Park Avenue, **Chicago, Illinois 60618, USA**.

Payment for ACTA POLONIAE HISTORICA can be also effected by a bank cheque or International Money Order if it is not contrary to local currency regulations. When ordering this periodical directly through "Ars Polona" please remit the sum due (in local currency) in accordance with the catalogue price of the periodical ordered, adding postage cost amounting to 5% for European countries and 10% for overseas countries (minimum postage no less than US \$ 1.00 or equivalent). The sum may be remitted through the local bank.

WARUNKI PRENUMERATY NA ROK 1988

Cena prenumeraty rocznej zł 780,—

Cena prenumeraty półrocznej zł 390,—

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO BP XV Oddział w Warszawie, nr 1658 201045 139 - 11. Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę pocztą zwykłą jest droższa od prenumeraty krajowej o 50% dla zleceniodawców indywidualnych i o 100% dla zlecających instytucji i zakładów pracy.

Termin wpłacania prenumeraty na kraj (na ogólnie przyjętych warunkach) i za granicę:

— do dnia 10 listopada na I półrocze roku następnego oraz cały rok następny.

SPRZEDAŻ NUMERÓW BIEŻĄCYCH I ARCHIWALNYCH

w Księgarni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN. Adres: OR PAN, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa, konto PKO 1531 - 912 I Oddział Warszawa.